

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe za vojvodino kranjsko.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 60 K, na $\frac{1}{2}$ strani 40 K, na $\frac{1}{3}$ strani 20 K, na $\frac{1}{4}$ strani 10 K in na $\frac{1}{12}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih rabat. Družabnikom 20 % popusta.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir

St. 5. V Ljubljani, 16. marca 1908. Leto XXV.

Obseg: Karbolinej v sadjarstvu z ozirom na pokončevanje raznih škodljivcev. — Ali je dobro spomladi travnike prebranati. — Gnojenje krompirju. — Slovenski »metovalci!« — Vprašanja in odgovori. — Kaj delajo naše podružnice. — Kmetijske novice. — Družbene vesti. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

Karbolinej v sadjarstvu z ozirom na pokončevanje raznih škodljivcev.

Dodatno k razpravi, v zadnjem »Kmetovalcu« priobčeni pod gorenjim naslovom, pripomnimo, da je pričela oddajati tudi znana tvrdka karbolineja R. Avenarius na Dunaju poseben, nalašč v ta namen pripravljen karbolinej pod imenom »dendrin«.

To navajamo le zaradi tega, da ne bo treba naročati takih sredstev iz tujine, če se nudi prilika dobiti jih bliže in bolj poceni, in sicer se dobiva v sodih od 100—200 kg po 50 h, v manjših množinah pa po 60 h kg. Za poskušnjo se dobivajo tudi pošiljatve po 5 kg, in sicer franco in z zavojem vred po 4 K; majhni vzorci pa celo zastoj.

Izdelovalec je pripravljen pošiljati in postreči tudi s popolnoma že za rabo pripravljenim »dendrinom«, tako da ni treba niti vode več prilivati, kar je prav važno z ozirom na pravilno zmes. V tem slučaju se zmes naravnost vlije v škropilnico ter se poškropi vse drevo, kakor je bilo zadnjič omenjeno.

Tudi to sredstvo hočemo po možnosti sami prekusiti in bomo svoječasno o uspehu obširno poročali. Bolje pa je, če se že sedaj stem na več krajih poskuša.

Naslov tvrdki je: Karbolineum-Fabrik R. Avenarius in Wien III/2, Bechardgasse Nr. 14. F. Gombač.

Ali je dobro travnike spomladi prebranati.

Na travnike se pri kmetijstvu vse premalo gleda, čeprav bi bilo to zelo potrebno, zakaj kmetovalec zahteva od njih od leta do leta več doneskov in jih celo zahtevati mora, da dobi potrebne krme za svojo živino. Preprosto in lahko sredstvo, doneske travnikov povišati, je, če jih spomladi prebranamo. Žal, da še mnogi kmetovalci o tem koristnem delu nočejo nič vedeti, zakaj manjka jim razumnosti, ker menijo, da je tako delo nepotrebno ali celo škodljivo. Nastopne vrste naj bodo v pouk o tem važnem opravilu.

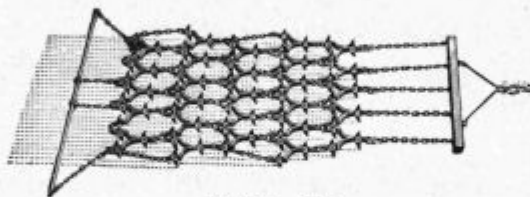
Prebranajo naj se travniki in pašniki v zgodnji pomladi, takrat, ko so se tla otalila in toliko osušila, da se zemlja ne prijema brane.

Delo naj se opravi skrbno. Da je pa to mogoče, je seveda potrebna dobra brana. Najbolj pripravna v to svrbo je travniška

brana za mah, kakršne se dobivajo po tvornicah za kmetijske stroje, celo tudi pri ključavničarjih in kovačih. Za silo je porabna tudi navadna njivska brana.

Zastran brananja bodi povedano, da za lahka tla in dobro oskrbovane travnike zadostuje, če se enkrat podolgem povlečejo. Če so pa travniki močno porasteni z mahom ali s plevelom, se priporoča dvakrat branati, in sicer podolgem in poprek, da je uspeh brananja tem izdatnejši.

Korist brananja pa je ta, da se travniška ruša zrahlja, plevel, mah izruje in rani, krtine in mravljišča

Podoba 32.

poravnajo. Tudi se more na ta način mešanec in umetni gnoj, ki se je poprej raztrosil, oziroma semenje, ki se je posejalo, spraviti pod zemljo; vsled tega se gnoj poprej razkroji, seme pa zanesljiveje kali. V zrahljani zemlji pa zrak in toplota ugodneje vplivata in voda globokeje prodira v tla. To pa zopet dela, da sestavine zemlje bolj preperevajo in se rastlinske redilne snovi razkrajajo.

Stem, da se nekoliko rastlin izruje, dobijo ostale več prostora za svojo rast in se morejo čvrsteje in bujneje razvijati. Pri brananju ranjene rastline poganjajo večkrat (na pr. detelje) tem bolj in rasejo čvrsteje. Iz vsega tega je razvidno, da dajo z brano obdelani travniki tudi več pridelka.

Da je to res tako, je dokazal profesor Andereg s skrbno prirejenimi poskusi. Njih uspeh je bil naslednji:

Parcela	pridelek sena
I. nepognojena in nepovlečena . . .	7.45 q
II. pognojena in nepovlečena . . .	16.66 „
III. nepognojena in povlečena . . .	15.50 „
IV. pognojena in povlečena . . .	31.26 „

Ta števila govore dovolj jasno; vsak kmetovalec naj bi si to dobro zapomnil.

Zato priporočamo brananje travnikov in pašnikov še enkrat kot potrebno gospodarsko delo, ki naj se opravlja z dobrimi travniškimi branami za mah. Če si mali posestnik iz gmotnih ozirih take brane ne more omisliti, pa naj s svojimi sodrugi pri društvu skrbi za to, da jo kupi kmetijsko društvo in jo oddaja v splošno porabo.

Pri tej priliki posebno priporočamo Laackejevo travniško brano iz kovanega železa, ki se ji zobje lahko menjavajo. Ta brana je za vsestransko porabo, ne le za travnik, temveč tudi za njivo. Brana je tako narejena, da je na obeh straneh porabna (glej pod. 32.).

Na eni strani ima 7 cm dolge zobe, ki služijo pri brananju za razrezovanje ruše, da dohaja zrak vanjo, za poravnavanje krtin, za podvlačenje gnoja in za zatiranje podleska itd. Ti zobje so podobni nožem.

Na drugi strani brane so štirivoglata krajši zobje, ki služijo za izruvanje mahu ali pa se takrat rabijo, kadar nočemo tal pregloboko razrezati.

Vsak obrabljen zob se z največjo lehkoto z novim nadomesti.

Te brane se dobivajo v mnogih velikostih pri tvrdki Schneider & Verovšek v Ljubljani.

Najmanjša taka brana, ki tehta 56 kg in jo more vleči 1 močen konj, stane 61 K, druge, večje, stanejo od 69 do 77 K.

Gnojenje krompirju.

Prepričanje, da krompir od zemlje zahteva veliko več kakor razna žita, je staro, v nasprotju z drugimi kmetijskimi resnicami, ki krožijo v gospodarstvu od desetletja do desetletja. Vsled tega večina kmetovalcev misli, da spada hlevski gnoj v prvi vrsti na njivo za krompir, in če je to polje že zadostno preskrbljeno z gnojem, tedaj šele misli na gnojitev ostalega polja. Dogaja se pa zelo pogosto, da je gnojišče že spraznjeno, imamo pa še veliko polja, ki še ni dobilo nič gnoja. Kaj potem, če hlevski gnoj ne zadostuje, a vse hoče imeti in je potrebno hrane.

Marsikteri kmetovalec je že opazil, da so naperjene te vrstice na umetna gnojila, in pričakuje natančnega pravila, da bi se po njem vedno ravnal pri gnojenju za krompir. Dokler pa mora krompir rasti v tako različnih zemljah, kakor dandanes, v lahkih in težkih tleh, v ravninah in v bregih, v ostrem gorskem podnebju

kakor v solčnih ravninah, tako dolgo nikomur ne bo mogoče sestaviti takega pravila za gnojenje. Le tako približno je mogoče navesti, kar krompirju tu in tam ugaja, vendar tako slepo naj se ne uda noben kmetovalec. Stari pregovor, da najneumnejšemu kmetu rase največji krompir, ne sme biti resničen. Vsak kmetovalec naj sam poskuša gnojiti in naj se po svoji izkušnji prepriča, kakšne koristi so umetna gnojila za krompir na njegovih poljih.

Kakor vsaka druga rastlina, tako mora tudi krompir najti v zemlji posamezne hranilne snovi, ki jih potrebuje za svoj razvoj, in te že mnogokrat omenjene hranilne snovi so: fosforova kislina, kali in dušik. Te tri hranilne snovi pa spravimo na polje ravno tako tudi s hlevskim gnojem, kakor z umetnimi gnojili, vendar z vsako teh dveh oblik v različni množini — živinorejec bi rekel, da s hlevskim gnojem v širšem, z umetnimi gnojili v ožjem razmerju. Preiskave kemikov so dokazale, da je v enem vozu (10 q) dobro predelanega hlevskega gnoja približno 4 kg kalija, 1,8 kg fosforove kisline in 4 kg dušika. Če hočemo gnojiti primerno tej množini hranilnih snovi z umetnimi gnojili, tedaj je treba vzeti teh približno 10 kg 40% kalijeve soli, 10 kg 18% superfosfata in 26 kg 15% čilskega solitra. Potemtakem je torej treba, če hočemo enako množino hranilnih snovi na polje spraviti, enega voza hlevskega gnoja, dočim zadostuje umetnih gnojil le vreča, kjer je približno 50 kg mešanih umetnih gnojil. Na 1 ha (= 1 3/4 orala) se je skoraj povsodi naslednja gnojitev prav dobro obnesla:

300—400 kg superfosfata,
200—300 kg 40% kalijeve soli in
100—200 kg čilskega solitra.

Na lahki zemlji se namesto superfosfata vzame 350 do 450 kg Tomasove žindre. Kdor pa hoče gnojiti obenem tudi s hlevskim gnojem, tedaj zadostuje približno polovica omenjenih gnojil.

Nikakor pa se ne sme misliti, da se mora umetnemu gnojenju pustiti vsa prednost in da hlevski gnoj ni posebne vrednosti. Vsak kmetovalec dobiva v svojem gospodarstvu hlevski gnoj in je ta že vsled tega posebne vrednosti in se mora zopet hasnovito porabiti. V hlevskem gnoju živi neštevilno majhnih bitij, ki neprestano delujejo in v zemlji ono gibanje povzročajo, ki je za plodovitost polja neogibno potrebno, kar pa pri umetnih gnojilih nikdar ni. Seveda mora biti hlevski gnoj dobre kakovosti, če naj uspešno deluje, in je treba, da se z njimi že na gnojišču pravilno ravna. Podorati se ne sme pregloboko, da morejo ona živa bitja brez ovire rešiti svojo nalogo. M.

Slovenski kmetovalci!

Ne trpite, da bi se z uvozom mesa 35.000 volov in 70.000 svinj iz Srbije Vaši živini s silo jemala vrednost in da bi se izročila največjim nevarnostim okuževanja!

Nevarna kuga na gobcu in parkljih, svinjska kuga se je pri nas zatrosila z balkansko živino in v deželah onstran teh držav, ki so z njimi v svobodnem prometu živine, še ni nikdar ponehala pljučna kuga in strašna goveja kuga.

Če bi se v Avstriji pojavil le en primer take živalske bolezni, bi to zadoščalo, da bi se Nemčija odločila zapreti svoje meje zoper vsak uvoz živine ali mesa iz Avstrije.

Stem pa bi bil zapečaten pogin avstrijskega kmetškega stanu, zakaj skoraj 90% naše živine je v kmetških rokah.

Vaše kmetijske družbe so pri c. kr. vladi že odločno protestirale zoper to nameravano ponovno nasilje na najvitalnejše interese vsega avstrijskega kmetijstva.

Slovenski kmetovalci, prirejte protestna zborovanja, sklepajte rezolucije zoper uvoz živine in mesa iz inozemstva, torej tudi zoper vsako tako privoljenje v novi trgovinski pogodbi s Srbijo.

Pozivajte svoje poslance ustno in pisмено ter jim pošljite sklenjeno rezolucijo, ki naj jo podpišejo vsi udeleženci shoda, da naj brezobzirno odklonijo vsako trgovinsko pogodbo, kjer bi bilo kakršnokoli privoljenje v gornji smeri!

Varstvo naše domače živine se mora vzdrževati v polni meri. Za to se hočemo boriti z vso močjo naše agrarne agitacijske zmožnosti in v tem boju računamo na krepko soproščeno in podporo vseh slovenskih kmetovalcev.

Za bilko in ar!

Na Dunaju, dne 6. februarja 1908.

Alfred Simitsch, državni vitez Hohenblum,
glavni poročevalec agrarnega središča, glavni odposlanec veterinarskega pridodanega sveta.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 94. Ali je mavec ravno tako dobro umetno gnojilo za travnike in njive, kakor sta Tomasova žlindra in kajnit? Kako in kdaj se z mavcem gnoji? (J. L. v R.)

Odgovor: Mavec je žveplenokislo apno, ki se ne smatra za neposredno gnojilo, ter učinkuje v zemlji le posredno. Mavec namreč pač nekoliko gnoji zemljo z apnom, drugače pa obstoji njegova vrednost kot posrednega gnojila v njegevi moči, da zemljo razkrajja in pomaga, da rastline dobivajo potrebnih redilnih snovi v obilnejši meri in hitreje. Mavec torej posreduje boljše uživanje redilnih snovi iz zemlje po rastlinah. Ta njegova moč sega tudi v spodnje plasti in je zato gnojenje z mavcem zlasti priporočeno za rastline, ki svoje korenine poganjajo globoko v zemljo. Posebno ugodno učinkuje mavec pri detelji. Ker pa mavec samnasebi pravzaprav ni gnojilo, zato ga je s pridom le tedaj rabiti, če se dotična zemljišča tudi drugače dobro gnojijo. S Tomasovo žlindro in s kajnitom se mavec nikakor ne da primerjati, kajti ti gnojila sta neposredni, ker prvo gnoji s fosforovo kislino in drugo s kalijem. Obe ti snovi sta važni redilni snovi za vse rastline. Mavec je predvsem primerno posredno gnojilo za rastline metaljnice, kakor grah, fižol, leča, grahara, detelja i. t. d., ter za travnike, ki so močno z deteljo obraščeni. Z mavcem je gnojiti z 2 do 6 g na ha, in sicer spomladi v vlažnem vremenu, ko so rastline že ozelenele. Na plitvih in rahlih tleh in ob suhem vremenu je mavec brez učinka.

Vprašanje 95. Moja svinja je pred mesecem storila 11 mladičev ter je bila popolnoma zdrava in je rada jedla. Sedaj je pa nanagloma zbolela, ne mara jesti in kar naprej leži, ker jo noge močno bole. Kakšno bolezen ima svinja in kako jo je zdraviti? (J. U. v V.)

Odgovor: Bolezen, ki jo ima Vaša svinja, se pri prasičih čestokrat pojavlja in je posledica nepravilne prehranitve ter je mnogokrat v zvezi z revmatizmom. To bolezen zlasti dobivajo prasiči, ki se premočno krmijo z žitom. Tako bolnemu prasiču je predvsem pokladati lahko prebavne in nepremočne krme, n. pr. nekoliko sirovega krompirja, pese, kislega mleka, otrobove oblode, sena, zelene klaje itd. Za notranje zdravljenje je prasiču dati enkrat 50 g grenke soli za dristilo. Boleče noge je večkrat natreti z gorkim ribjim

oljem. Bolezen se ne ozdravi vselej lahko, in če traja le predolgo, je žival bolje zaklati, dokler preveč ne shujša.

Vprašanje 96. Ali ni zakona proti temu, da bi se razni gospodi po uradih in zlasti financarjem **zabranilo norčevati se iz nas kmetov in nas zasmehovati**, da smo zarobljeni in se samo z blatom pečamo? Saj mora najneumnejši gospod vedeti, da je kmečki stan prepotraben, ker on prideluje živež za vse ljudi. (J. O. v S.)

Odgovor: Vsako žaljivo zabavljanje ali sramotenje kmeta ob kakem uradnem postopanju, ki ga more stranka nase obrniti, je kaznivo po kazenskem zakonu. Če izvestna gospoda s kmetom semtertja grdo ravna, kaže to silno majhno njeno oliko, in taka gospoda tega naslova prav gotovo ne zasluži, saj je desetkrat slabša od kmeta. Sicer pa bodimo odkritosrčni in priznajmo, da smo kmetje tem razmeram veliko še sami vzrok. Kmet je človek z istimi pravicami kakor vsak drug, toda on sam svoj stan veliko premalo spoštuje, zato ga tudi drugi ne sodijo pravično. Dolžnost kmečkega stanu se je organizirati, izobraževati in likati, in če bo kmečki stan samostalno izobražen in olikan združeno nastopal, bodite uverjeni, da se bo z njim popolnoma drugače ravnalo. Dokler bo večina kmetov mislila, da morajo zanj drugi misliti in delati, in dokler kmetje ne bodo pričeli sami zase nastopati, toliko časa jih bo izvestna gospoda smatrala za manj vredno paro, ki se z njo dela, kakor se komu ljubi. Torej izobraževanje, treznost združevanje in samozavest kmetov so tista sredstva, ki bodo naredila uvaževanja vreden faktor v družabnem in političnem življenju in ki bodo naredila konec vsakemu prezirljivemu sramotanju!

Vprašanje 97. Ali se debeli kostanj „maroni“ dá cepiti na naš navadni kostanj, ali je kaj bolj izbirčen glede zemlje in ali prenaša naše podnebje? (V. L. v L.)

Odgovor: Kostanjevo vrsto „maroni“ je cepiti na naš navadni pitomi kostanj. Maroni uspeva v milem podnebjju na lahkih tleh, dočim mu ne ugajajo težka apnena, ilovnata in lapornata tla.

Vprašanje 98. Na moji senožeti, ki leži ob vodi, **delajo ribiči veliko škodo**, zato poprašam, če imam pravico braniti ribičem hojo po mojem svetu ali vsaj zahtevati povračilo škode in koga naj se držim, najemnika ali lastnika ribolovi? (J. M. v S.)

Odgovor: Glasom § 42. ribarskega zakona za Kranjsko je ribičem in njih pomožnemu osebju za izvrševanje ribarstva dovoljeno stopati na tuja obrežna zemljišča, vendar so dolžni ravnati s primerno opreznostjo ter povrniti morebiti storjeno škodo. To škodo je dolžan povrniti najemnik ribje lovi.

Vprašanje 99. Ali se more **vinu vzeti duh po olju** in kako? Pretočil sem tako vino že dvakrat z močno dotiko z zrakom, a delo je bilo zaman. (J. K. v Š.)

Odgovor: Vi niste povedali od kakšnega olja se je vino navzelo duha. Če je bilo olje tako, ki ima v sebi etrske snovi, ki se v alkoholu tope, potem ni sredstva, ki bi tako vino ozdravilo. Poskusite vino čistiti z mlekom, morda boste imeli kaj uspeha, ker mleko n. pr. vzame vinu duh po petroleju.

Vprašanje 100. Imam njivo obsejano s pšenico, ki je močno zaraščena s pirnico in jo nameravam spomladi posejati z deteljo. **Ktere vrste detelje bi mi priporočali sejati na taki, s pirnico zaraščeni njivi** in ktere vrste detelja bi bila najboljša za rejo volov? (F. K. v G.)

Odgovor: Odločiti se Vam je med navadno, dveletno štajersko deteljo in med lucerno. Obe sta enako dobri za rejo volov; sejati Vam je pa tisto, ki so zanj Vaša tla prikladna, oziroma ki po tamošnjih izkušnjah najbolje uspeva. Pirnice pa z deteljo ne boste zadušili, narobe, na deteljišču ima pirnica še boljše priliko, da se razmnožuje. Pirnica se zatre edinole s skrbnim obdelovanjem, ki naj

obstoji v zadosti globokem in večkratnem oranju ter v pridnem vlačanju z brano. Pirnične korenine je po možnosti z brano izrjavati in skupaj zveliči ter z njive odstraniti. Pirnične korenine je posušiti in sežgati, ker so zelo žilave in kjer pridejo v zemljo, se hitro primejo in poganjajo nove rastline.

Vprašanje 101. Kakšno žito je za pitanje volov boljše, napol kuhano ali zdrobljeno? (F. M. v G.)

Odgovor: Vsekako Vam priporočamo govedi pokladati le zdrobljeno in suho žito, ker je pri takem goved prisiljena dobro žvečiti in zadosti osliniti. Goved dobro porabi le dovolj prežvečeno in oslinjeno krmo in le s tako krmo ohrani želodec in čreva žilava in delavna, dočim vodena in kuhana krma dela prebavila ohlapna, ki so potem raznim boleznim podvržena.

Vprašanje 102. Imam doječo svinjo, ki je bila doslej zdrava, a sedaj ne mara več jesti in na eni strani ima dva seska trda, rdeča in otekla. Mladiči, ki so bili doslej tudi zdravi, so naenkrat vsi dobili drisko. Svinjo krmim z ajdovimi plevami, s svežo repo in dajem tudi nekoliko krompirja. Pri nas nekteri trdijo, da je krompir škodljiv doječim svinjam. Ali ima svinja ovčič ali katero drugo bolezen in kako jo je zdraviti? (M. J. v G.)

Odgovor: Pri Vaši svinji je hranitev odločno napačna, in od tega izvira bolezen v krvnem toku, kar jasno spričuje dejstvo, da je tudi sestava mleka napačna, zato so tudi mladiči zboleli. Kje tiči vzrok bolezni, nam ni mogoče vedeti, ker je takih vzrokov lahko vse polno. Krompir samnasebi prav gotovo ne škoduje doječim svinjam, škodovati pa more, če je gnil in zmrzel, in to velja tudi o repi in o pesi. Vzrok more biti tudi nesnaga v koritih, da se vsled nje krma kisa in drugače kvari, in to prav močno vpliva na prebavila.

Vprašanje 103. Ali škoduje krmski pesi, če se listje prevečkrat in premočno obira, in kakšno obiranje je pravo? (L. P. v G.)

Odgovor: Listje je za rastlino nekako tisto, kar je želodec za žival. Vse redilne snovi, ki jih rastlina s svojimi koreninami zaužije, pridejo v listje, se tamkaj presnavljajo in gredo potem zopet nazaj v druge dele rastline, kjer tvorijo različne snovi. Ravnotako je v pesi. Korenina se more le tedaj debeliti, če iz listja nazaj dobi zaužite in presnovljene tvorilne snovi. Iz tega sledi, da je premočno obiranje listja vsekako škodljivo. Pesi se sme obirati kvečjemu vnanje veliko listje, ki je že pričelo bledeti in utegne samoodsebe odpasti, oziroma odgniti; kar se več obere, je le na škodo korenini, in sicer glede njene debelosti kakor tudi glede njene sestave.

Vprašanje 104. Kaj je vzrok, da je letos pozimi pričela pesa na kupu gniti, dočim se to pri meni prej ni nikdar dogajalo? (L. P. v G.)

Odgovor: Gnitju pese pozimi, ki leži na kupu, more biti več vzrokov. Če pesa leži na velikem kupu v zaprtem prostoru, kjer ni zadostnega prezračevanja, se more segreti, vsled česar prične potem gniti. Tudi zmrznjenje pese je lahko vzrok. Če je med rastjo pese zelo deževalo, potem je taka pesa zelo vodena in ima v sebi malo tistih rudninskih in drugih snovi (zlasti cukra), ki ovirajo gnitje. Tudi pesa, ki se ji je listje preveč obiralo, je ravno take sestave, zato ni trpežna in rada gnije.

Vprašanje 105. Imam lov v zakupu ter nameravam občino prositi za podaljšanje lovskega zakupa. Ali sme občina podaljšati zakup lova na več kakor pet let, in sicer na deset let, kakor jaz želim? (F. R. v K.)

Odgovor: Glede Vašega vprašanja velja § 1. dež. zak. z dne 27. septembra l. 1887., ki slove: Zakupna doba za občinske love, ki jo je po določilih §§ 1. in 2. ministrskega ukaza z dne 15. decembra 1852. leta (drž. zak. št. 257.) po javni dražbi dati v zakup, mora trajati praviloma pet let. Samo izjemoma se sme ta doba po zaslišanju dotične občine povišati na najdaljšo dobo desetih let. Kadar se lovske

zakupne pogodbe podaljšujejo po nedražbeni poti, se sme to po zaslišanju občinskega zastopa zgoditi le na najdaljšo dobo petih let, nad pet do deset let se pa sme zakup podaljšati samo s privolitvijo občinskega zastopa.

Vprašanje 106. Več naših podobčin ima obširne gozde v drugi katastrski občini, vsled česar plačujemo občinske doklade od teh gozdov drugi občini, ne da bi od tega imeli kaj korist. Kam se nam je obrniti, da dobimo te doklade povrnjene ali pa da se naši gozdi priklopijo naši občini? (F. Š. v G.)

Odgovor: Občinski doklad, ki jih plačujete drugi občini, kjer imate svoja zemljišča, niste upravičeni nazaj zahtevati. Izločit v posameznih parcel iz ene katastrske občine in priklopljenje teh parcel k drugi ne gre, izvemši če se gre za uravnavo občinske meje. Ko bi se hotele premeniti meje kake občine, pa da bi občina potem vendar še ostala sama svoja, mora deželna vlada reči, da javni vzroki tega ne branijo, in tudi deželni odbor mora privoliti.

Vprašanje 107. Imam v drugi občini gozdno parcelo ter zahtevam tisti del od lovske zakupnine, ki meni pripada. Občina mi ponuja moj delež od dveh let, zato vprašam, za koliko časa nazaj imam pravico zahtevati svoj delež od lovske zakupnine? (F. Š. v G.)

Odgovor: Občina je postavno zavezana razdeliti za kupnino od lova razmerno po posestvu na vse posestnike svoje občine. Vi imate torej terjatev do občine, in ker vsaka terjatev šele v 30 letih zastara, imate torej tudi pravico za toliko časa nazaj svoj delež terjati. Nikakor Vam pa ne priporočamo, da bi kaj takega zahtevali, ker se da v slučaju pravde z drugih stališč marsikaj ugovarjati. Sicer je pa občina porabila zakupnino od lova za občinske namene, in če bi sedaj morala svoj dolg poravnati, bi morala v istem razmerju občinske doklade povišati. Ne bili bi nič na boljšem, kajti kar bi Vam občina z eno roko dala, bi Vam z drugo vzela.

Vprašanje 108. Ali je letos pričakovati boljših cen za goved? (F. K. v G.)

Odgovor: Blagovne cene zanesljivo naprej napovedovati ni mogoče; tisti, ki bi to znal, bi moral kmalu obogateti. V tem ravno tiči izvežbanost dobrega trgovca, da zna, upošteva vse razmere, računati s padanjem in z višanjem cen. Vse to velja tudi pri kupčiji ž živino vobče in posebej z govedjo. Glede prihodnjih cen govedi moremo izreči le svoje mnenje na podlagi obstoječih razmer. Vsled prejšnjih slabih letin že nekaj let sem ni preostajalo krme, ampak jo je celo manjkalo. Lansko leto smo zopet imeli slabo letino, kajti vsled suše ni bilo otave in v mnogih krajih je črv naredil na travnikih silno škodo. Živinorejci vsled tega niso imeli dovolj krme za prezimljenje svoje živine, zato so jo odprodajali in za rejo so prav malo telet privezovali. Na živinskem trgu se je več živine ponujalo kakor se je je potrebovalo, in zato ji je cena padla. Če bomo letos imeli dobro letino in bomo pridelali veliko krme, potem bo vsak gospodar skušal rediti toliko živine, kolikor je za svoje posestvo potrebuje. V tem slučaju ne pride veliko živine na trg, živinorejec ne bo tekal za mesarjem, kakor letos, temveč bo mesar tekal za kmetom, in neizogibna posledica bo povišanje cen. Če bomo torej letos pridelali veliko krme, potem bo živina dražja, česar se imamo vsekako nadejati že z ozirom na jako pomanjšano število živine, ki danes že v mnogih krajih ni v pravem razmerju z velikostjo posestev.

Vprašanje 109. Ali smem ograjo na svojem zemljišču ob okrajni cesti nadomestiti z novo ograjo na istem mestu, kjer je bila sedaj? (A. G. v R.)

Odgovor: Če je bila dosedanja ograja narejena, kakor določa cestnopolicijski red za nedržavne ceste, potem smete novo ograjo na istem mestu zopet postaviti, in sicer po predpisih omenjenega cestnega reda. § 6. tega reda slove:

K okrajnim cestam se čez dva metra blizu vnanjega robu obcestnega rovišča ne sme staviti nobeno novo poslopje, prizidovanje ali prizidek, nobeden zid ter nikakršno oplotje, in če bi se pokazali posebnega ozira vredni vzroki, se smejo izimki dovoliti samo tedaj, če je poprej dobljena privolitev političnega oblastva in tistih organov, ki jim je izročena cestna uprava. Te organe je pri takih stavbah treba privzeti k ogledu, ki naj se vrši na samem mestu.

Vprašanje 110. Pri nas se daje lov že 25 let v zakup brez javne dražbe in sedaj se namerava zakup zopet podaljšati za dobo petih let, vsled česar bo najemnik imel lov 30 let brez dražbe zdržema v zakupu. Ali je res, da tisti, ki ima lov na tak način neprestano 30 let v zakupu, dobi za vse čase pravico do lova po dosedanji ceni? **Ali more občina proti taki oddaji lova kaj storiti** in kako se je vesti v takem slučaju napram političnim oblastvom? Se li mora zakup poprej napovedati? Ali sme vsakdo, ki ni bil kaznovan, lov na javni bvažbi zase dobiti? (L. N. v G.)

Odgovor: Divjačina je last posestnika zemljišča, kjer se nahaja. Ker pa pri nas lov ni popolnoma prost in iz strokovnolovskega stališča ne gre dajati vsakemu pravico, da bi zvrševal lov na svojem zemljišču, ki ni dovolj veliko, zato je predpisano, da se lov daje od celih občin skupno v zakup, in občina je dolžna zakupnino razdeliti po razmerju posestva na posamezne občane, kar že znači, da je skupiček od divjačine njih. Iz tega sledi, da lova sploh nihče ne more priposestovati, v Vašem slučaju pa že celo ne, saj se je vsakih 5 let zakupna pogodba nanovo sklenila. Opozarjamo Vas tudi na odgovor na 105. vprašanje v tej številki „Kmetovalca.“ Lov dosedanjemu zakupniku ni trebno napovedati, in zadostuje, če županstvo pred pretekom zakupne dobe okrajnemu glavarstvu sporoči, da zahteva javno dražbo lova in da odločno ugovarja proti oddaji lova brez dražbe. Glasom rabsodbe upravnega sodišča z dne 12. decembra l. 1883., št. 2759., se ne sme občini proti njeni volji naložiti podaljšanje zakupa brez dražbe. Dražbe lova se more vsakdo udeležiti, če zoper njega ni pomisleka.

Vprašanje 111. Ali morem soseda prisiliti, da odstrani nasajeno orehovo drevje, ki s svojo senco mojemu zelniku zelo škoduje? Med zelnikom in drevjem je cesta. (A. R. v H. J.)

Odgovor: Tega ne morete storiti, ker vsakdo sme svoje zemljišče obdelovati, kakor mu najbolje kaže. Vi imate samo pravico do korenin in vej, ki segajo na Vaš svet.

Vprašanje 112. Jeli umestno dajati pujskom, ki jih odstavljam, med krmo klajnega apna in koliko? (J. N. na R.)

Odgovor: Klajno apno je fosforovokislo apno, ki je važna redilna snov za vse vrste domače živine, ki je za pravilno hranitev ne sme manjkati v krmi. V krmi, zlasti v tisti, ki je pridelana na zemljiščih, ki jim primanjkuje te redilne snovi, je pa fosforove kisline navadno premalo. Fosforove kisline posebno potrebuje mlada živina, da more bolje in hitreje razvijati svoje okostje. Iz tega stališča je torej klajno apno tudi priporočeno za mlade pujske, ki se odstavljajo. Mlad pujske naj dobivo na dan med krmo pomešanega v pričetku pol žlice klajnega apna, pozneje se pa ta množina more primerno povečati.

Vprašanje 113. Ob hudem deževnem nalivu se je del moje parcele, ki leži v strmem bregu, zrušil na spodaj ležeči sosedov svet. Ker sosed vsled tega ne more obdelovati svojega zemljišča. me sili naj nasuto prst odstranim, kar bi mi prizadelo toliko dela in stroškov, da bi jih ne zmogel. **Ali sem dolžan odstraniti prst, ki se je porušila vsled groznega naliva na sosedov svet?** (N. G. v G.)

Odgovor: Za škodo, ki se je pripetila Vašemu sosedu, niste Vi odgovorni, ker je niste Vi zakrivili, temveč slučaj, zato je tudi niste dolžni poravnati, oziroma niste dolžni od-

straniti prsti, ki je z Vaše parcele vsled hudega naliva prišla na sosedov vrt.

Vprašanje 114. Ali bi detelja še uspevala to leto, če jo pognojim z umetnimi gnojili, in ktera gnojila bi bila sedaj v to svrhu najprimernejša? (A. R. v D.)

Odgovor: Ktere vrste detelja? Domača, t. j. štajerska detelja je dveletna, in če je dve leti rasla, potem ne pomaga nobeno gnojenje. Drugače je z lucerno, ki je večletna. Lucerni morete še sedaj z velikim pridom gnojiti, in sicer z rudninskim superfesfatom in s kalijevo soljo.

Vprašanje 115. Lansko leto je bilo listje mojega češpljevega drevja zelo grintavo, in sedaj sem opazil na lesu vse polno majhnih mešičev, in pod njimi je bil bel prah. Ali je ta mrčes škodljiv in kako bi ga bilo zatreti? (I. D. v K.)

Odgovor: Listje češpljevega drevja napada cela vrsta gliv, ki povzročajo prezgodnje odpadanje listja, kar drevje močno slabi in ima za posledico slabo rodovitnost. Edino sredstvo proti tem boleznim na češpljevem listju je škropljenje drevja z raztopino 2% modre galice v vodi, ki se ji prinaša 2 1/4 % apna. Prvikrat je škropiti precej, ko drevje nekoliko ozeleni. Škropljenje je potem še enkrat ali dvakrat vsakih šest tednov ponoviti. — Mešički na drevju, ki je pod njimi bel prah, so suhe samice neke uši, ki jo imenujemo kapar. Beli prah so jajčeca. Kaparje je z žično sčeto oddrgniti z drevja. Kadar pije sok iz drevja in le tedaj napravi znatno poškodbo, če nastopa v prav veliki množini.

Vprašanje 116. Na svojem vrtu imam precejšnje število debelc ameriškega grozdjiča sv. Ivana, ki jih nameravam pocepiti s kosmuljo ter vzgojiti visokodebelna drevesca. **Kterega načina cepljenja naj se poslužujem s kosmuljo in v katerem času?** (F. P. v Ž.)

Odgovor: Kosmulja se cepi na prostem potom okuliranja od julija do avgusta, ali še bolje in tudi v tem času s cepljenjem na strani debelca. V zadnjem slučaju se naredi na strani debelca zadaj za kakim listom zarez, kamor se vtakne sveže odrezan kakih 10 cm dolg cepič. Cepiču je listje počipati in mora biti dobro dozorel poletni poganjek. Cepitev je povezati in s cepilno smolo zamazati. Poleti in jeseni se cepič prirase in šele prihodnjo pomlad požene. Podlogo je šele prihodnjo pomlad nad cepičem odrezati.

Vprašanje 117. Po tukajšnji okolici je neki agent prodajal neko vrsto redilnega apna, ki so ga res nekteri naročili, Poslal sem Vam vzorec tega apna in tozadevno priporočilno tiskovino ter vprašam, **kakšno vrednost ima to redilno apno z ozirom na njegovo visoko ceno?** (I. V. v Č.)

Odgovor: Kakor posnemamo iz priporočilne tiskovine, je to apno iz saksonske tvornice za živalske redilne praške, t. j. od neke tvrdke, ki je znana, kako slepari navedne kmete. Tvrdka v svoji reklamski tiskovini sicer odkritosrčno naznanja sestavo svojega redilnega apna, a to na tak način, da nevesčega kmeta spravlja v zmoto. Po preiskavi kmetijsko-kemijskega preskušališča v Gradcu ima to redilno apno v sebi slabih 10 % vode, ostanek je pa približno iz polovice klajnega apna in iz polovice zmletih stročnic. Če računamo, da so te stročnice fižol, ki stane z mletvijo vred 25 vin. kg, in če računamo kg klajnega apna po 25 vin., potem je vrednost tega redilnega apna največ 25 vin. za kg, dočim ga omenjena saksonska tvornica štirikrat tako drago prodaja. V nerazmerno previsoki ceni tega redilnega apna tiči sleparstvo, zato vnovič Vam in vsem kmetovalcem nujno priporočamo pokazati vrata vsakemu agentu, ki Vas namerava oslepariti s takimi raznovrstnimi redilnimi štipami.

Vprašanje 118. Okrajni cestni odbor je postavil kilometrska znamenja čez cesto na zasebna tla, zato vprašam, če je upravičen tako ravnati, in če ne, kaj je storiti proti takemu ravnanju? (J. M. v V.)

Odgovor: Okrajni cestni odbor je odločno nepravilno postopal, ker je s postavljanjem kilometrskih kamnov posegal v zasebno last. Zahtevajte od okrajnega cestnega odbora odstranitev teh kamnov, in če se Vaši zahtavi ne ugodí, pa ta odbor tožite zaradi motenja posesti (če še ni pretekel rok za vložitev tožbe), ali pa na priznanje lastninske pravice ter obenem zahtevajte, da se tožencu naloži, da odstrani kilometrske kamne.

Vprašanje 119. Moja triletna kobila mrzlokrvnega plemena, ki je dobro rejena in prihaja dovolj na prosto, se doslej še ni pojala. Je li kakšno sredstvo, privedi kobilo do pojatve, kje se dobi in kako ga je rabiti? (J. M. v V.)

Odgovor: Predvsem je potrebno spoznati vzrok, zakaj se kobila ne poja. Če je vzrok tak, da ga ni mogoče odstraniti, potem ne pomaga nobeno sredstvo. V nasprotnem slučaju pa more dati le več živinozdravnik potrebno navodilo, kako bi bilo dotični vzrok odstraniti. So tudi živali, ki so zelo mrtve narave, in pri njih spolski nagon vzbuditi imamo danes sredstva, ki se morejo dobiti le na živinozdravnikov recept.

Kaj delajo naše podružnice.

Čl. načelnštva podružnic prosimo, naj bodo tako prijazna ter naj nam pošiljajo kratka poročila o svojem delovanju; saj bo to njim v čast, tovarišicam pa v spodbudo.

Podružnica v Novem mestu.

Dne 13. februarja se je vršil občni zbor kmetijske podružnice novomeške. Zbralo se je obilo udov, ki so z vsem zanimanjem sledili poročilu o delovanju podružnice kakor tudi razpravam navzočih zborovalcev. Iz poročila o delovanju podružnice smo povzeli, da so se vsi lanski sklepi zvršili od strani podružnice in da se je ustanovila tudi čebelarstva podružnica na mnogoštevilno obiskanem shodu v Bršljinu dne 28. julija pret. leta. Podružnica je pospeševala vse panoge našega kmetijstva. Največ dela je imela s trtnico in s priskrbovanjem kmetijskih potrebščin. V subvencionirani trtnici, ki jo vzdržuje že deveto leto, se je pridelalo 131.100 ključev in 27.900 bilf. Udom podružnice se je brezplačno razdelilo 3600 bilf, v trtnico vložilo 60.000 ključev, prodalo pa 24.300 bilf in konzorciju za stratificiranje trt 67.050 ključev. Ta konzorcij je pridelal 28.026 cepljenk in nanovo pocepil 65.050 ključev. Vinstvo je pospeševala podružnica tudi stem, da je v zvezi z mestnim županstvom priredila dne 26. okt. vinski semenj, ki je bil od vinogradnikov dobro obiskan. Vinarske potrebščine, zlasti modro galico, je to leto podružnica sama priskrbela. Oddalo se je vsega skupaj 10.600 kg modre galice za 8500 K. Sadjarstvo je pospeševala podružnica z oddajo lepega sadnega drevja, ki ga vzgaja v svoji drevnici. Podružnica je pridelala lansko leto 827 visokodebelnih jablan; od teh jih je udom brezplačno oddala 408, prodala pa 419. Razentega je pridelala 10.450 divjakov, ki so se deloma porabili za drevnico, deloma prodali. Živino-rejo in mlekarstvo je podružnica pospeševala s prirejanjem gospodarskih shodov v Št. Joštu, Potavruhu, Stopičah, Brusnicah in v Št. Jerneju, kjer se je govorilo zlasti o važnosti obilnejšega pridelovanja krme kot glavne podlage bolj uspešni živinoreji. V Št. Joštu in Potavruhu se je razmotrivala osnova mlekarne na Grmu. Pridelovanje krme se je pospeševalo zlasti tudi stem, da se je posredovalo nakupovanje umetnih gnojil. Od jeseni l. 1906. do konca leta 1907. se je oddalo skupaj 169.200 kg umetnih gnojil, kar je dalo denarnega prometa (v dohodkih in stroških) nad 26.000 K.

Računski zaključek izkazuje 25.962 K 06 h v dohodkih in 24.442 K 79 h v stroških, tako da preostaja gotovine 1519 K 27 h. Od konzorcija je pa še terjati 388 K 70 h,

tako da znaša ves prebitek 1906 K 97 h. Pri predlogih so se stavili različni nasveti, ki so se po živahni debati skoraj vsi sprejeli. Ti predlogi so: 1. da se izpremeni lovski zakon; 2. da se prepove prevažanje čebel iz kočevskega okraja v naše kraje na ajdovo pašo, ker nam delajo kočevske čebele z ropanjem veliko škodo; 3. da se vpeljejo živinozdravniški tečajji za dobavo živinozdravniških pomočnikov, potrebnih za pomoč pri težkih porodih in pri najnevarnejših boleznih; 4. da se osnuje perutninarski odsek, potreben za ustanovitev perutninarske zadrage, oziroma podružnice.

Po tem sporedu je sledilo predavanje g. vodje Dolenca o pridelovanju zelenjadi v novomeški okolici. Predavanje je bilo zanimivo in je rodilo po daljši debati, ki se je vnela o tem vprašanju, ta uspeh, da se imajo znanprej prirejati na kmetijski šoli na Grmu tudi tečajji za kmetijske gospodinje in kmetska dekleta iz okolice, kjer naj se poučujejo o pridelovanju potrebne zelenjadi. Sprožila se je tudi misel, da bi se lahko nekatere vrste zelenjadi pridelovale v večji meri za izvoz (zelená, fižol v stročju) in da bi se pridobil kak večji prostor za izdatnejše pridelovanje zelenjadi za novomeške potrebe. V tem slučaju bi bilo dobiti pripravnega vrtnarja od zunaj. Slednjič so se kazale skioptične slike o perutninarstvu, ki so med zborovalci izzvale mnogo zanimanja in pohvale. Razkazoval jih je pristav g. Zdolšek z Grma.

Podružnica na Premu.

Naša podružnica je imela 23. februarja t. l. kmetijski shod v veliki dvorani pri „Klobučarju“ v Bitinjah. Obširna dvorana je bila natlačeno polna, ker se je udeležilo shoda najmanj 200 kmetovalcev iz domače kakor tudi iz sosednjih podružnic. Shod je otvoril s primernim nagovorom podružnični načelnik g. Baša. Za njim je imel kmetijsko predavanje ravnatelj c. kr. kmetijske družbe g. Gustav Pirc, ki je govoril nad dve uri o sedanjem kmetijskem položaju ter je priporočal ustanovitev zavarovalnega društva za goved in cepljenje prasičev proti rdečici. — Po končanem govoru se je vnela živahna razprava o različnih kmetijskih vprašanjih ter so še govorili domači župnik iz Prema, g. Škrjanec, ter znameniti čebelar g. Žnidaršič, tvorničar v Ilir. Bistrici. V probujó naših kmetovalcev je želeti pogostega prirejanja takih shodov, ki očitno močno vplivajo na vsestransko strokovno izobrazbo našega kmeta.

Kmetijske novice.

Premovanje prasičev priredi podružnica c. kr. kmetijske družbe kranjske v Kamniku za svoj okoliš 17. marca t. l. popoldne ob pol dveh na dvorišču Fr. Rodeta (na Šutni) v Kamniku. Določenih je 10 daril za mrjasec in svinje od 10 do 30 kron. Podrobni programi se pošljejo v razglasitev vsem županstvom, ki spadajo v okoliš kamniške kmetijske podružnice.

Odbor kmetijske podružnice v Kamniku izreka svojo najtoplejšo zahvalo „Hranilnici in posojilnici v Kamniku“ (Šutna) in odboru „Kmetске zveze za kamniško dekanijo“ za naklonjeno podporo po 100 kron (skupaj K 200) in vsem ostalim darovalcem, ki so omogočili prireditve premo-vanja prasičev v Kamniku.

Valentin Benkovič podruž. načelnik.

Občni zbor „Slovenskega osrednjega čebelar-skega društva“ bo na praznik sv. Jožefa, 19. t. m. ob 10 dopoldne v veliki dvorani „Mestnega doma“ v Ljubljani.

† **Gospod Peter Lassnik**, posestnik in trgovec v Ljubljani, je umrl 11. t. m. Pokojnik je bil ud c. kr. kmetijsku družbe kranjske od 3. maja l. 1859., torej skoraj pol stoletja, in je bil sploh eden najstarejših družbenih

udov. G. Lassnik, ki se je z velikim veseljem pečal s kmetijstvom ter je ohranil zanimanje zanje do konca svojih dni, je bil tudi ud družbenega glavnega odbora od 24. oktobra 1867. do 21. novembra l. 1883. — Naj v miru počiva blagi pokojnik, ki si je stekel mnogo zaslug za našo družbo.

Družbene vesti.

* P. n. gg. družbene ude nujno prosimo, da ob bližajoči se pomladi vse gospodarske potrebščine, zlasti semena, pravočasno naročajo ter se pri naročilih ozirajo na objave v „Kmetovalcu“. Družba oddaja le tiste predmete, ki jih objavlja, zato prosimo ne nadlegovati s povpraševanjem po predmetih, ki jih ni v zalogi. Vsak naročnik naj natančno naznani svoj dom, pošto, oziroma železniško postajo.

* Gg. družbenim udom naznanjamo, da se bo odslej družba strogo držala načela, vse gospodarske potrebščine oddajati le proti takojšnjemu plačilu, oziroma proti povzetju.

* Za cepljenje prasičev zoper rdečico naj se podružnice in udje zglase še ta mesec. Na poznejše oglase se bomo le težko ozirali. Tudi prosimo podružnice, naj poslano jim zglasnice pošljejo najkasneje do 1. aprila, ker se drugi mesec cepljenje že prične.

* Deteljno seme je letos izredno drago, ker se ga je lansko leto vobče veliko premalo pridelalo. Naša družba je kupila približno toliko tega semena, kolikor ga utegnejo naši udje naročiti, vendar je mogoče, da ga zmanjka, in ker ga pozneje ne bo več mogoče po primerni ceni dobiti, zato naj ga vsak, ki ga potrebuje, brez odloga naroči.

* Deteljno seme, zajamčeno predenice čisto in potrjeno od c. kr. semenskega preskušališča na Dunaju, oddaja družba svojim udom z zavojem vred, in sicer seme domače, štajerske ali črne detelje po 2 K 20 h, in seme lucerne ali nemške detelje po 2 K kilogram. Lucerna je inozemska, in ker sedaj zanjo velja vvozna carina 8 K za 100 kg, zato je letos dražja.

* Seme krmske pese dobivajo udje pri družbi po 90 h kilogram z zavojem vred, in sicer rdečo in rumeno mamutovko ter rumeno ekendorfovko.

* Glede oddaje semen objavljam, da veljajo gori označene cene z zavojem vred in s stroški za vozni list le pri naročilih nad 5 kg. Pri naročilih do 5 kg se posebej zaračunata zavoj in vozni list.

* Modro galico za škropljenje trt proti peronospori ima kmetijska družba tudi to leto v zalogi, in sicer ne smetno ameriško ali angleško blago v težkih sodih, temveč najčistejšo galico iz slavnoznane tvornice v Ustju na Češkem. Cena galice je 64 K za 100 kg v Ljubljani. Oddaja se v vrečah po 100 in po 50 kg. Podružnice, ki galico skupno naroče, jo dobe voznine prosto, dočim morajo posamezni naročniki voznino sami trpeti; zato nujno priporočamo, naj vsakdo galico naroči potom podružnice. Podružnice naj grede tistim vinščakom, ki zaradi revščine ne morejo biti udje družbe, na roke ter naj jim dajo galico za isto ceno kakor udom. Kdor pa udnino lahko utrpi, naj galice ne dobi, če ne pristopi k družbi. Pri tej priliki družba javlja, da je naročeno modro galico družbi, oziroma podružnicam, takoj plačati. Slednje morajo izkupilo takoj poslati družbi, ker je družba modro galico kupila proti gotovemu plačilu ter mora za 20 kupljenih vagonov 120.000 K založiti. Naročila, ki jih družba ne plača takoj, so dražja, ker teko zamudne obresti. Te izgube pa družba ne more trpeti.

* Zmleto žveplo proti plesni na trtah ima družba v zalogi lev najfinejši kakovosti in je vsled tega

nekoliko dražje, se ga zato $\frac{1}{4}$ manj porabi in je jače v svojem učinku. To „ventilirano“ žvepleno moko oddaja družba po 18 K 100 kg, in sicer v vrečah po 50 kg. Podružnice, ki skupno naroče žvepleno moko, jo dobe voznine prosto, kakor modro galico.

* Modra galica in žveplo oddajala se bodeta koncem aprila oziroma začetkom majnika.

* Fosfatna umetna gnojila so se podražila, in sicer Tomasova žlindra kakor tudi superfosfat. Tomasova žlindra je za kilogramski odstotek fosforove kisline za $1\frac{1}{2}$ h dražja. V istem razmerju se je tudi rudninski superfosfat podražil. Pri tej priliki objavljam, da je letos Tomasovo žlindro sploh težko dobiti, ker so vse zaloge zpraznjene in tvornice oddajajo samo blago, kar ga sproti napravljajo. Na izvršitev naročil mora naša družba včasih po celi mesec čakati. Jeseni bo z oddajo Tomasove žlindre nekoliko bolje, ker je pripelje parnik v Trst več sto vagonov. Sicer je pa sedaj že prepozno gnojiti s Tomasovo žlindro; kdor sedaj spomladi namerava gnojiti s fosforovo kislino, ta naj vsekako rajši rabi superfosfat.

* Močna krmila, in sicer lanene in sezamove tropine, bo imela družba odslej vedno v zalogi ter oddaja lanene po 19 K, sezamove pa po 18 K 100 kg z vrečami vred. Tropine se oddajajo le v vrečah po 50 kg.

* Sadnega drevja druge vrste, in sicer hrušek in jablan, odda družba več tisoč po 30 vinar. drevo. To drevje je iz družbene stare drevesnice, je sicer lepo ter ima lepe vrhove ter je dobro okoreninjeno, vendar so debela šibkejša in ga zato družba ne more oddajati svojim udom kot drevje prve vrste. Kdor želi kaj tega drevja, naj se precej zglaš, ker vsled izkušenj zadnjih let kmetovalci kaj radi segajo po tem drevju.

* Razglas glede državne podpore za zboljšanje hlevov je priobčen med uradnimi vestmi današnje številke. Kakor je iz tega razglasa razvidno, naj vložijo tisti kmetovalci, ki se potegujejo za to podporo, svoje prošnje šele takrat, ko so svoj hlev resnično zboljšali. Oziralo se bo samo na prošnje, ki dojdejo najkasneje do 1. septembra t. l. glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani, vendar se nujno prosijo vsi tisti, ki zboljšanje poprej izvrše, da tudi prošnje pred tem rokom vložijo, in to zaradi tega, da bo dovolj časa zboljšane hleve poprej pregledati in potem na podlagi pregleda sestaviti poročilo na c. kr. kmetijsko ministrstvo, ker se mora podpora še v tem letu izplačati.

* Češpljevo drevje, in sicer lepo, visokodebelno vzgojeno, z lepimi in gladkimi debli, ima družba v precejšnji množini naprodaj ter se gg. udje posebno opozarjajo na to drevje. Na razpolgo so naslednje vrste: domača, bosenska in velika italijanska češplja.

* Semenski krompir bo družba oddajala, kakor običajno, spomladi, in sicer svoj pridelek od izvornih vrst oneidovec in zborovec. Cena krompirju je 7 K za 100 kg z vrečami vred. Oddaja se le v vrečah po 50 kg.

* Plemenske prasiče velike bele angleške pasme bo družba oddajala spomladi pod pogoji, ki so označeni v razglasu med uradnimi vestmi te številke.

* Umetna gnojila ima c. kr. kmetijska družba naslednja v zalogi:

	16 ‰	17 ‰	18 ‰
Tomasovo žlindro,	po 6 K 50 h	6 K 80 h	7 K 10 h 100 kg

z vrečo vred. Družba more poslati vselej le Tomasovo žlindro, kakršno ima takrat tvornica ravno v zalogi in jo družbi pošlje. Zato naj se pri naročitvi ne predpisuje, koliko odstotno žlindro je poslati.

Rudninski superfosfat po 8 K 100 kg z vrečo vred.

Kajnit po 5 K 80 h 100 kg.

Kalijevo sol po 12 K 60 h 100 kg. To gnojilo se oddaja tudi v vrečah po 50 kg za 6 K 50 h, ker tvornica za množine po 50 kg zaračuna 20 h za vrečo. Kdor gnojil travnike s Tomasovo žilindro ali z rudninskim superfosfatom, ta mora gnojiti tudi s kalijem, bodisi s kalijevo soljo ali s kajnitom. Mi odločno priporočamo kalijevo sol, ki ima v sebi 40 % kalija in stane 12 K 60 h, dočim ima kajnit le 12—13 % kalija ter stane 5 K 50 h. Namesto 300 kg kajnita se vzame le 100 kg kalijeve soli, a ima še več kalija in se vrhutega še prihrani 3 K 90 h.

Kostni superfosfat po 11 K 100 kg z vrečo vred.

Kostno moko po 10 K 100 kg z vrečo vred.

Čilski soliter po 33 K 100 kg z vrečo vred, v manjših množinah po 35 h za kg.

* **Klajno apno** oddaja družba v izvornih vrečah, težkih 50 kg, po 22 h kg. V manjših množinah, nad 20 kg, po 24 h, v množinah pod 20 kg pa po 26 h kg. Za manjše pošiljateve na zunan se še posebej zaračuna za vsako pošiljatev 30 h za zavoj, vozni list itd. — Manj kakor 5 kg se ne razpošilja. — Opozarjamo, da je klajno apno potreben dodatek h krmu, koder krmila nimajo v sebi dovolj rudninskih snovi, zlasti fosforove kisline, in da klajnega apna ni zamenjati z ničvrednimi redilnimi štipami za živino.

* **Za živinorejce** ima družba v zalogi požiralnikove cevi po 12 K in trokarje po 5 K. Oboje služi da se napenjanje govedi hitro in zanesljivo odstrani. — V zalogi ima družba tudi mlečne cevi komad po 80 h. Mlečne cevi se rabijo za odtok mleka, kadar kravo vime tako boli, da je ni mogoče molsti. — Napajalnike za teleta iz pocinjene ploščevine oddaja družba po 10 K.

* **Živinsko sol** priskrbuje družba vsem tistim, ki ne morejo osebno v Ljubljano ali ki je v svoji bližini ne morejo kupiti, po 6 K 90 h 100 kg ali pa 3 K 60 h 50 kg. Živinska sol se oddaja le v vrečah po 50 kg. Le tista naročila na živinsko sol se zvršujejo, ki se zanja denar naprej pošlje. V navedeni ceni so vštetih izdatki za vozni list in stroški ob sprejemu denarja, ki se morajo plačevati v Ljubljani.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 2. marca 1907.

Seji je predsedoval družbeni podpredsednik komercialni svetnik g. Francišek Povše, navzoči so bili odborniki gg. Gombač, Kalan, baron Liechtenberg, A. Pavlin, Pogačnik, dr. pl. Wurzbach, Žirovnik in ravnatelj Pirc.

Odbor je vzel na znanje poročilo tajništva, da je dalo po najeti osebi urediti družbeno knjižnico, ki je bila od časa preselitve še neurejena, in glavni odbor je naknadno dovolil plačilo za to delo.

Iz lanskega preostanka za podpore revnim učencem pokovske šole je glavni odbor dovolil primerne zneske učencem te šole ki obiskujejo prvi tečaj.

Z ozirom na izpremenjene razmere v družbeni podkovski šoli in z ozirom na dejstvo, da se je zopet otvorila živinozdravnica, je nujno potrebno urediti razmere v teh družbenih zavodih. V to svrhu je glavni odbor izvolil poseben odsek, sestojč iz družbenega predsednika g. deželnega glavarja pl. Detela, veterinarskega nadzornika g. Pavlina, in dr. pl. Wurzbacha.

Glede na sklep glavnega odbora v seji 24. novembra l. l., je glavni odbor dovolil iz lanskega preostanka državne podpore za govedorejo K 300 — živinorejski zadrugi v Horjule.

Glavni odbor je sklenil državno podporo za govedorejo, ki jo ima dobiti za leto 1908., tako porabiti, da nakupi z njo skoraj enako množino simodolskih, pingavskih in sivih plemenskih bikov. Ker je sredi meseca marca najugodnejši čas za kupovanje simodolskih bikov, je glavni odbor sklenil na račun državne pod-

pore iz svojih sredstev nakupiti 20 plemenjakov te pasme in je izmed onih živinorejcev, ki so se za te bike zglasili, določil tiste, ki se jim biki prisodijo.

Glavni odbor se je v daljši razpravi posvetoval o proračunu za državne podpore v prospah kmetijstva za l. 1909. ter je končno ugotovil svoje predloge, ki jih je staviti c. kr. kmetijskemu ministru.

Za družbenega zastopnika pri XXII. avstrijskem gozdarskem kongresu, ki bo 26. t. m. na Dunaju, je glavni odbor izvolil družbenega podpredsednika g. komercialnega svetnika Povšeta in odbornika g. državnega poslanca Pogačnika.

Od avstrijskega središča za varstvo kmetijskih in gozdarskih koristi izročene pozive k protestu proti uvozu klavne živine iz Srbije je glavni odbor sklenil poslati na vse podružnice.

Glavni odbor je vzel na znanje dopis c. kr. deželne vlade, da je potovalni učitelj za mlekarstvo Jakob Legvart odslej prideljen deželni vladi v Ljubljani z naslovom mlekarški konzulent, in istotako je vzel na znanje službeni red imenovanega konzulenta.

Iz preostankov prejšnjih mlekarških tečajev je glavni odbor dovolil mlekarškemu konzulentu Legvartu in deželnemu mlekarju Mastnaku nagrade za pouk v lanskem mlekarškem tečaju na Vrhniki.

Glavni odbor je vzel na znanje odreditev c. kr. kmetijskega ministristva glede naprave vzorne sirarnice v Stari Fužini v Bohinju.

Na poziv deželnega odbora se je glavni odbor izrekel za podporo mlekarški zadrugi v Ribnem pri Bledu.

Od c. kr. deželne vlade v poročanje izročeno prošnjo Janeza Bilca v Toplicah za podporo v prospah čebelarstva je glavni odbor sklenil toplo priporočiti.

Prošnjo podružnice v Žireh za državno podporo k vzdrževanju podružnične drevesnice je glavni odbor sklenil na postavi poročila c. kr. okrajnega glavarstva v Logatcu toplo priporočiti.

Glavni odbor je z radostjo vzel na znanje namero c. kr. kmetijskega ministristva izdati brošuro v zagovor kranjske čebele. Brošura se ima brezplačno razdeliti v Nemčiji in Švici. Preden se bo brošura tiskala, se bo rokopis izročil v pregled čebelarškemu društvu, da izreče morebitne svoje želje in mnenja.

Prošnjo šolskega vodstva v Zgornjem Tuhinju za podporo za napravo čebelnjaka mora glavni odbor odbiti, ker v to svrhu nima sredstev.

Ponudbe uredništva „Nove dobe“ v nakup knjižice „O hranitbi rastlin“, ki je izšla kot ponatis iz „Nove Dobe“, glavni odbor ne more sprejeti, ker se peča samo z razprodajo kmetijskih knjig iz svoje založbe.

Glavni odbor je sklenil v slovenskem jeziku izdati „Vzorne načrte za goveje hleve in njih notranjo opravo“, ki jih je ravnokar izdal v nemškem jeziku deželni kulturni svet za Češko (nemški oddelek), če od tega kulturnega sveta dobi klišee podob za primerno ceno na razpolaganje. Sestavitelj načrtov je v to svrhu že dal svoje dovoljenje in je prijavil svoje zahteve, ki jih je glavni odbor sprejel.

Za nove ude so se zglasili in jih je glavni odbor sprejel gg.: Povše Josip, posestnik v Artu; Pirc Andrej, posestnik v Ravnem; Janc Ivan, posestnik v Jelševcu; Gričar Alojzij, posestnik v Smečicah; Vanič Ivan, posestnik v Krškem; Ljudska šola v Velikem Trnju; Žarn Alojzij, posestnik v Nemški vasi; Glažar Ivan, posestnik v Kočah; Maver Mart., posest. v Nadanjem selu; Sustarič Ivan, posestnik na Selu; Arko Andrej, posestnik v Sodražici; Gregorič Jakob, posestnik v Sodražici; Lušin Francišek, posestnik in mesar v Sodražici; Čenčič Alojzij, posestnik v Smihelu; Gödel Lavo, c. kr. kontrolor v Krškem; Tomc Francišek, posestnik v Bušnji vasi; Mlakar Matija, posestnik v Planini; Santsajs Francišek, posestnik v Koritnici; Tavčar Mihael, oskrbnik pri knezu Windischgrätzu na Bledu; Težak Katarina, posestnica v Rozalnicah; Pirc Josip, posestnik v Rovah; Jerman Tomaž, posestnik v Vrhu; Pograjec Peter, posestnik v Toplicah; Klanšičar Anton, posestnik v Prapročah; Marc Francišek, posestnik v Vrhpolju; Bizjak Anton, posestnik v Sanaboru; Kodolja Ivan, posestnik v Budanjah; Kopatin Erancišek, posestnik v Sanaboru; Koren Josip, posestnik v Dupljah; Likar Francišek, posestnik v Studoru; Perko Lovro, nadučitelj v Poljanah; Legat Anton, posestnik na Selu; Virt Josip, posestnik v Skrovniku; Štrajhar Ivan, kaplan v Št. Rupertu; Podlesnik Martin, posestnik v Škovcu; Jurlič Francišek, posestnik v

Lavrci; Mikec Frančišek, posestnik v Mokronogu; Umbergar Miha, posestnik v Mokronogu; Kunc Ignacij, posestnik v Rovtah; Stržaj Josip, posestnik na Rakeku; Zvan Josip, posestnik v Studoru; Smukavec Jakob, posestnik na Češnjici; Podlesnik Vinko, posestnik in mesar v Planini; Šlibar Josip, posestnik v Žvirčah; Celin Št., posestnik v Kuteževem; Muba Ivan, posestnik v Veliki Bukovici; Mežnar Ivan, posestnik v Topolcu; Hrovatin Josip, posestnik v Trpčanah; Štefančič Ivan, posestnik v Jablanici; Valencič Zofija, c. kr. poštarica v Ilirski Bistrici; Ličan Anton, posestnik in trg. vec v Ilirski Bistrici; Pugalj Jakob, posestnik v Podstenah; Drnovšek Frančišek, posestnik na Raki; Jekc Frančišek, posestnik v Podulcah; Kralj Josip, posestnik v Celinah; Novak Anton, posestnik v Podlipi; Štojs Frančišek, posestnik v Brezovem; Erček Josip, posestnik na Mikotah; Lekše Matija, posestnik na Selih; Golob Martin, posestnik v Dolenjih Raduljah; Božič Ivan, posestnik na Selih; Bučar Anton, posestnik v Radnem vrhu; Lekše Matija, posestnik na Mikotah; Globevnik Alojzij, posestnik v Zameškem; dr. Böhm Lj., c. kr. profesor v Pulju; Jagodnik Anton, posestnik v Kosezah; Kuralt Ivan, posestnik valčnega mlina v Domžalah; Šimon Valentin, posestnik in mlinar v Domžalah; Bare Peter, posestnik v Kotu; Laznik Ivan, posestnik in rudar v Ojstrem; dr. Pirč Maks, odvetnik in posestnik v Ljubljani; Marinč Martin, posestnik v Gotencu; Jakšič Tomaž, posestnik v Jakšičih; Marenč Josip, posestnik v Bačji; Ljudska šola v Notranjih gorah; Dremelj Anton, posestnik v Daljni vasi; Bajac Jakob, posestnik v Vinem; Lavrič Andrej, kurat na Gočah; Stemberger Ivan, posestnik na Gočah; Tegel Iv., posestnik v Planini; Kolar Andrej, posestnik v Postojni; Mavrič Andrej, posestnik v Postojni; Gorup Ivan, posestnik v Zalogu; Jurca Josip, posestnik v Vel. Otoku; Bizjak Frančišek, posestnik v Zalogu; Bogolin Josip, posestnik v Žagovineku; Bogolin Ivan, posestnik v Senušah; Bizjak Ivan, posestnik v Stozicah; Kobal Matija, posestnik v Podkraju; Pregelj Frančišek, posestnik v Podkraju; Trkman Ivan, posestnik v Podkraju; Puc Matija, posestnik v Podkraju; Rupnik Anton, posestnik v Podkraju; Širca Josip, posestnik v Podkraju; Kobal Andrej, posestnik v Podkraju; Bajec Anton, posestnik v Podkraju; Bralno društvo v Podkraju; Bizjak Frančišek, posestnik na Beli; Bajec Anton, posestnik v Višnjah; Bajec Anton, posestnik v Višnjah; Bajec Josip, posestnik v Višnjah; Hočevar Josip, posestnik in gostilničar v Podkraju; Sajevec Ivan, posestnik v Vodica; Repinec Josip, posestnik na Premu; Boštijančič Anton, posestnik v Šmarju; Dovgan Ivan, posestnik na Premu; Nadoh Stefan, pos. v Janeževem; Frank Anton, posestnik v Kilovčah; Šprohar Ivan, posestnik na Premu; Ambrožič Josip, posestnik in trgovec na Bob. Beli; Šarl Ivan, posestnik na Kupljenku; dr. Češarek Albin, okr. zdravnik v Kostanjevici; Jordan Frančišek, posestnik v Malenca; Jordan Josip, posestnik v Malenca; Kokalj Ivan, posestnik v Vel. Bučni vasi; Mikič Ivan, posestnik na Krki; Somrak Josip, posestnik v Kozarkalu; Kmetijsko društvo v Srednji vasi; Bančič Ivan, mizar v Dolenji vasi; Ilc Alojzij, posestnik v Ribnici; Pogorelec Ivan, posestnik v Ribnici; Oberstar Marija, mlinarica v Rakitnici; Kodrič Frančišek, posestnik v Črešnjevcu; Žerbo Anton, p. d. Kucna, posestnik v Tinjanu; Režek Josip, posestnik v Bojanji vasi; Fleischman Josip, posestnik v Metliki; Koren Ignacij, posestnik v Metliki; Bojanec Josip, posestnik v Šempetru; Štrajnar Ivan, posestnik na Cikavi; Potočar Josip, posestnik v Dolnjih Kamencah; Tavčar Karol, c. kr. gozdni komisar v Novem mestu; Puh Josip, mizarški mojster v Ljubljani; Šteh Anton, posestnik v Kamenici; Erman Frančišek, posestnik v Sajenicah; Rejec Anton, posestnik v Gaju; Zupan Ivan, posestnik v Gaju; Podlogar Ignacij, posestnik v Lipoglavu; Zupan Anton, posestnik v Primštalu; Junter Anton, posestnik v Nunskem logu; Črnivec Anton, posestnik na Potoku; Pirč Ivan, posestnik v Bukovici; Lebar Leopold, klepar na Bledu; Dolar Peter, posestnik in krojač na Bledu; Vrhunec Ivan, posestnikov sin na Bledu; Soklič Josip, posestnikov sin na Bledu; Plemelj Urban, posestnik in krojač na Bledu; Plemelj Ivan, posestnik in zidarski mojster na Bledu; Podkov Josip, posestnik in mesar v Ljubljani; Medved Mihael, posestnik v Sodevcih; Peternel Ivan, posestnik v Logu; Prešeren Ivan, posestnik v Vrbi; Ziber Ivan, posestnik v Tomaju; Slivnik Narija, gostilničarka v Fortuni; Pretnar Valentin, posestnik v Spod. Lazah; Kočijančič Jernej, posestnik v Podhomu; Lipovec Ivan, posestnik na Dobravi; Golob Valentin, posestnik na Dobravi; Por Valentin, posestnik na Dobravi; Čop Ivan, posestnik na Dobravi; Črne Anton, posestnik na Dobravi; Zupan Ivan, posestnik na Dobravi; Ferčaj Jakob, posestnik na Dobravi; Črne Ivan, posestnik na Dobravi; Ferjan Iv., posestnik v Zgornjih Lazah; Rozman Ivan, posestnik v Zgornjih Gorjah; Žvokelj Albin, posestnik v Vipavi; Ambrožič Andrej, posestnik v Predjani; Mrhar Anton, posestnik v Gorenjah; Maganja Josip, posestnik v Gorenjah; Flažnik Peter, posestnik v Hrastu; Šutej Josip, posestnik v Ogulinu; Ostrončič Frančišek, posestnik in mizar v Vinici; Culiberk Jurij, posestnik v Ogulinu; Benetič Jure, gostilničar v Vinici; Majerle Jure, posestnik v Sečjem selu; Adlesič Peter, posestnik v Malih selah; Vlašič Josip, posestnik v Dolencih; Cvitkovič Matija, posestnik v Dolencih; Žugej Matija, po-

sestnik v Dolencih; Crnič Matija, posestnik v Dolencih; Goričnik Ivan, posestnik v Studenčah; Steblovnik Antonija, posestnica in trgovka z vinom v Ročici; Hrovat Peter, p. d. Lazar, posestnik v Zgor. Dobravi; Pogačnik Frančišek, p. d. Lenč, posestnik in kolar v Srednji Dobravi; Hösnigman Frančišek, župnik v Kropi; Fister Alojzij, p. d. Primožek, posestnik v Orvišu; Rozman Lovro, posestnik na Brezju; Tominec Frančišek, posestnik v Lomeh; Čuk Anton, posestnik v Predgrizah; Šemerl Frančišek, posestnik v Lomeh; Pezdirec Matija, posestnik v Gribljah; Strucej Josip, posestnik v Gribljah; Drinovec Peter, posestnik v Strohinju; Marinšek Ivan, posestnik v Strohinju; Markič Anton, posestnik v Strohinju; Golob Frančišek, posestnik v Strohinju; Cebulj Frančišek, posestnik v Loku; Flerin Jakob, posestnik in mesar v Mengšu; Sola na Senturški gori; Maček Frančišek, posestnik v Velesovem; Ropret Ivan, posestnik v Gradu; Ropret Josip, posestnik v Velesovem; Kalan Ivan, posestnik v Gradu; Črne Jakob, posestnik na Fužinah; Kokalj Ivan, posestnik v Spodnjih Bitunjah; Oman Ivan, posestnik v Žabnici; Vilfan Matevž, posestnik v Žabnici; Lamut Ivan, posestnik na Selu; Žnidaršič Frančišek, posestnik v Podcerkvi; Balkovec Josip, posestnik v Preloki; Balkovec Matija, posestnik v Preloki; Balkovec Peter, posestnik v Preloki; Balkovec Miko, posestnik v Dejani; Grabrijan Miko, posestnik v Preloki; Novak Miko, posestnik v Preloki; Krotec Jure, posestnik v Kroci; Petek Josip, posestnik v Preloki; Radovič Josip, posestnik v Preloki; Starešinič Frančišek, posestnik v Preloki; Starešinič Frančišek, posestnik v Preloki; Starešinič Ive, posestnik v Preloki; Starešinič Jure, posestnik v Preloki; Starešinič Peter, posestnik v Žuničah; Žunič Josip, posestnik v Žuničah; Žunič Ive, posestnik v Preloki; Žunič Miha, posestnik v Žuničah; Žunič P., posestnik v Žuničah; Kosm Friderič, učitelj v Preloki; Starešinič Magda, posestnica v Preloki; Opišič Miha, posestnik v Preloki; Žunič Marko, posestnik v Preloki; Grdun Miko, posestnik v Grduni; Balkovec Peter, posestnik v Siljah; Miketič Janko, posestnik v Jakovini; Starešinič Nikolaj, posestnik v Preloki; Fegic Miro, šolski vodja v Studnem; Kobal Jakob, posestnik v Studnem; Klemen Jakob, posestnik in mizar v Studnem; Maganje Frančišek, posestnik v Studnem; Mrhar Matevž, posestnik v Studnem; Milavec Frančišek, posestnik v Studnem; Repovž Simon, posestnik v Mladatičah; Gašperut Anton, posestnik v Močilnem; Kranjec Ivan, posestnik v Gorelicah; Novak Anton, ekonom v Močilnem; Novak Jernej, vinogradnik v Žebniku; Plasar Vinko, trgovec in posestnik v Radečah; Platnik Ferdo in bratje, posestniki popirovce na Njivicah; Ravnikar Josip, žagar in trgovec z lesom na Njivicah; Rosina Anton, c. kr. deželni sodni svetnik v Radečah; Simončič Alojzij, ekonom v Hotemažu; Sotlar Frančišek, posestnik v Žebniku; Šuštar Anton, posestnik v Svibnjem; Očepek Frančišek, posestnik v Pasjem; Cadež Josip, posestnik v Ledinah; Pavlič Ivan, posestnik v Črnem Kalu; Žakej Ivan, posestnik v Ledinah; Ravh Frančišek, posestnik na Zagi; Hudolin Peter, posestnik v Dragi; Oblak Ivan, posestnik v Zgor. Brniku; Krnelj Ivan, posestnik v Trpčanah; Avman Ivan, posestnik na Viru; Milavec Matevž, posestnik v Postojni; Batič Peter, posestnik v Postojni; Gržina Andrej, posestnik v Postojni; Zemlja Josip, posestnik na Selu; Brenc Simon, posestnik v Spod. Vrsniku; Šmalc Anton, posestnik v Podborštu; Rode Frančišek, posestnik in mesar pri Dev. Mariji v Polju; Karlovič Niko, posestnik v Železnikih; Končar Peter, posestnik v Koški poljani; Romec Andrej, posestnik v Podsmreki; Kušar Anton, posestnik v Podsmreki; Ašič Alojzij, posestnik v Zagorju; Milharčič Josip, posestnik v Matenji vasi; Prhavec Mar., posestnica v Spod. Šiški; Cvek Frančišek, posestnik v Mostah; Jager Frančišek, posestnik v Dobrunji.

Razglas

o razdelitvi državnih podpor za zboljšanje hlevov v l. 1908.

Z ozirom na dejstvo, da se je nadejati tudi za to leto državne podpore za primerna zboljšanja hlevov, razpisuje podpisani odbor razdelitev takih podpor za l. 1908.

Državna podpora za zboljšanje hlevov je namenjena tistim kmetovalcem, ki v zmislu tega razglasa zboljšajo svoje hleve do 1. septembra t. l.

Za podporo lahko prosijo kmetovalci iz vseh krajev naše dežele, vendar se bo v prvi vrsti oziralo na prosilce iz takih krajev, koder govedoreja kmetovalcu največ donša in kjer je za splošno mlekarstva, za dobivanje brezhibnega mleka nujno potrebno, da se hlevi zboljšajo, ki sedaj nikakor ne zadoščajo.

Za podpore vredna se bodo smatrala le ona zboljšanja domačih (ne planinskih) hlevov, če se hlevi, kjer se napravlja gnoj, ki niso tlakani, niti nimajo otkov, po zgledu drugih vzornih

hlev. v. po dobrih načrtih ali po navodilu strokovnjakov, posebno kmetijskih potovalnih učiteljev in učiteljev na kmetijskih šolah, iz remene v tlakane hleve z vednim izkičavanjem in se gnojščice ter gnojnična jama naredita posebej, zunaj hleva.

Pri zboljšanju hleva je vsekako spolniti tele pogoje:

1. Skrbeti je, da ima hlev dosti svetlobe in čist zrak, ki se doseže s primernimi prevetrovalnimi napravami, da imajo živali ugodno toplino, da je zadosti prostora in vedno popolnoma snažen. Živalsko stojišče je tako urediti, da se živali lahko izpuščajo na napajališče in da ob času požara lahko pridejo na prosto. Pri ureditvi je skrbeti za telečje kočice (tekališča) in za to, da se lahko donša krma in stelja, gnoj pa lahko in hitro iz hleva spravlja.

2. Plak je narediti, kakor dopuščajo razmere, iz betona, kamenja, opeke ali iz lesa. Kar se lesa za hleve rabi, ga je treba posekati pravočasno pozimi, da je trpežnejši, in če je mogoče, naj se namaže s kakim varovalnim sredstvom.

3. Stojišča morajo biti nepredorna, morajo toliko viseti, da gnojnika odteka, in v hlevu mora biti jarek za gnojnico, da se neovirano odteka v gnojnično jamo zunaj hleva.

4. Gnojnišče, ki mora vsekako biti zunaj hleva, je lahko prosto ali pokrito. Za gnojnične jame se želi, da so nepredorne in imajo take priprave, da se gnojnica iz njih jemlje lahko in brez truda; vendar so pa tudi drugače narejene gnojnične jame dopustne, ki so v deželi navadne, da so le dobro narejene in nepredorne. Prošnje onih prosilcev, ki si priskrbe gnojnične sesalke ali druge primerne priprave za izpraznjevanje gnojničnih jam, potem gnojnične sode in razprševalnike, bodo imele prednost.

Prosilci za državno podporo, ki v tem letu zboljšajo svoje hleve, naj se zglase za podporo precej, ko bo hlev popravljen, in sicer z nekolokovano prošnjo, kjer je povedati, koliko glav živine prosilec navadno redi čez zimo.

Zboljšanje hlevov je zgotoviti vsaj do

1. septembra t. l.

ter je najkasneje do tega dne zboljšanje s prošnjo za podporo vred semkaj naznaniti. Kdor do tega časa zboljšanja ne izvrši in prošnje ne vloži, izgubi pravico do podpore.

Dovršena zboljšanja hlevov bodo potovalni učitelji pregledali, in na podlagi njih poročil bo glavni odbor stavil c. kr. kmetijskemu ministrtvu primerne nasvete, kako je nagrade razdeliti. Da bo mogoče hleve pravočasno pregledati, naj se zboljšanje precej po izvršitvi semkaj naznani in naj se nikar ne čaka na gori povedani skrajnji rok.

Pri nasvetovanju se bo glavni odbor oziral na število prošenj, na obseg in način zboljšanj, na velikost stroškov, na to, ali je v dotičnem kraju mnogo ali malo zboljšanih hlevov, in pa seveda tudi na premoženjske razmere prosilcev.

Dovoljene državne podpore se izplačajo konci I. 1908., a podpisani glavni odbor posameznim prosilcem nikakor ne more jamčiti, ali kaj dobodo in koliko dobodo.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani. 1. marca 1908.

Oton pl. Detela,
predsednik.

Gustav Pirc,
ravnatelj.

Razglas

o oddaji plemenskih prasičkov jorkširske (velike bele angleške) pasme.

Podpisani odbor bo oddajal, kakor doslej, plemenske mladice jorkširskega prasičjega plemena pod nastopnimi pogoji:

1. Prasički se oddajajo po 10 in tudi več tednov stari, in sicer kakršne starosti se dobe.

2. Cene prasičkom so za polovico nižje kakor jih plačuje družba.

3. Oddajajo se ali sami mrjaščeki ali pa svinjica z mrjaščekom vred.

4. Kdor prasiče dobi, se mora pismeno zavezati:

a) da jih obdrži za pleme, dokler bodo sposobni;

b) da naznani odboru, kadar jih neha imeti za pleme;

c) da bo pripuščal mrjasca tudi svinjam drugih gospodarjev.

Došle prošnje bo odbor reševal povrsti, kakor bodo dohajale, in sicer vselej takrat, kadar dobi takih plemenskih prasičkov, ki pa seveda niso vedno v zadostnem številu na razpolaganje.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, 15. marca 1908.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice za Tuhinjsko dolino, ki bo 5. aprila 1908. v zgornjetuhinjski šoli.

S P O R E D :

1. Dogovor zaradi oddaje mleka v mlekarsko zadrugo v Srednji vasi.

2. Posvetovanje o nujni resoluciji, ki naj se odpošlje na naše gg. poslance in c. kr. kmetijsko družbo, kjer hočemo odločno protestirati proti sleharnemu uvozu živine in mesa iz inozemstva. Ta uvoz je našega kmeta nujvečji uničevalec.

Udje, pripeljite veliko poslušalcev z seboj, da se resno pogovorimo o teh dveh naših važnih točkah!

Kmetijska podružnica za Tuhinjsko dolino.

V. Engelman, načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice na Vačah dne 22. marca ob treh popoldne pri Ivanu Kristanu na Vačah.

S P O R E D :

1. Računski zaključek za leto 1907.

2. Poročilo o podružničnem ddlovanju.

3. Volitev podružničnega odbora.

4. Kmetijsko predavanje ravnatelja c. kr. kmetijske družbe g. G. Pirca.

Če bi se ob določeni uri ne zbralo dovolj udov, bo pol ure pozneje nov občni zbor, ki bo sklepal brez ozira na število navzočih udov.

Kmetijska podružnica na Vačah,

dne 5. marca 1908.

Načelnik.

Listnica uredništva.

J. Z. v L. Vsekako smete speljati vodo po jarku na svojem travniku tik sosedove meje, a le tako, da nikakor ne posegate v lastninske pravice sosedove in ne motite njegove mirne posesti.

F. V. v B. Če je čebelnjak 8 m od ceste oddaljen, pač od čebel ne preti nevarnost vozni živini.

I. U. v V. Vi imate služnostno pravico voziti čez sosedov svet za obdelovanje svojega travnika. Če svoj travnik izpremenite v njivo, potem boste več vozili, in to bi bilo razširjenje služnostne pravice, ki je sosed ni dolžan dovoliti.

A. R. v Š. J. Če se mešanica tepkovca in petiota noče samaodsebe učistiti, tedaj jo morate umetno z želatino čistiti.

Š. D. v D. Če ima sosed samo pravico posluževati se pota čez Vaš svet, zato še nikakor nima pravice po tem potu jarek kopati.

N. D. v B. Sosed sme pot, kjer imate Vi pravico voziti, na tak način zapirati, da niste moteni pri izvrševanju svoje pravice, a Vi niste dolžni zapiralne naprave vzdrževati, če ne obstoji kak drug pravovneljaven dogovor.

I. Š. v G. Če sta se s sosedom pravovneljavno dogovorila za mejo, potem ta dogovor velja, četudi ga sosed hoče rušiti čez dve leti. — Obrnite se na gospodarski odsek dotične katastrske občine, ki vam mora povedati, koliko stroškov za gozdnega čuvaja hodi na Vas.